

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
website: www.Quakers.nu; 88e jaargang nr. 3, maart 2017

Tijdens de Quaker retraite van 3 t/m 5 februari in de St. Willibrord Abdij met het thema kleur, werden kleuren in een cirkel gelegd.

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland	€25,00 per jaar
Europa	€35,00 per jaar
Wereldwijd	€35,00 per jaar
Email abonnement (PDF)	€5,00 per jaar

Bankrek. (IBAN) **NL31 TRIO 0390 3895 60** t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Assen. Voor buitenlandse abonnees geldt: BIC:TRIONL2U.

Nieuwe abonnees en adreswijzigingen: dickkamminga@ziggo.nl

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM,
Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923,
email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Administratie, Abonnementen, Verzending en Financiën:

Dick Kamminga dickkamminga@ziggo.nl

Schrijver: Hylkia Nieuwerth
Correctie: Hylkia, Corien van Garderen en Frieda Oudakker
Redactielid/leden: Wils 't Hart en vacature

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20%20voor%20Auteurs>

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website:

www.Quakers.nu

In dit nummer:

Van de redactie.....	4
Beweging.....	5
Quakers staan naast slachtoffers van racistisch beleid.....	6
Glimlachen.....	7
Ochtendglorien.....	8
Quaker-retraite.....	10
De heiligheid van het niet-weten.....	15
Van Vluchten of Vechten naar Vertrouwen en Verbinding.....	17
Ouder! Wijzer?.....	18
Quakers en vluchtelingen, hoe nu verder?.....	19
Quaker Grensbijeenkomst 2017.....	21
Lange termijn visie op vredesbeleid vanuit de kerken.....	22
Imam en Rabbijn omhelzen elkaar als hechte vrienden.....	25
Quakers in Nederland te klein?.....	28
Wanneer rechtshandhaving een misdaad is.....	29
De hutbewoners.....	32
Nog meer wapens voor Europa?.....	33
Krijg de klere!.....	35
Onze namen staan geschreven.....	36
EcoQuaker: Dilemma.....	39
Handen en Voetjes die niet meer zo willen.....	41
Vrienden in het hele land.....	42
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?.....	43
Quakers tegen atoombewapening.....	44

De Quakerwebsite wordt vernieuwd.

Het is op dit ogenblik niet mogelijk er nog nieuwe informatie op te zetten, dus ook niet de nieuwe Vriendenkring. Er wordt hard gewerkt om zo spoedig mogelijk een nieuwe website te bouwen, die voldoet aan de eisen van deze tijd. De digitale Vriendenkring sturen we toe aan wie er om vraagt: vriendenkringredactie@gmail.com,

Bankrekening van het Quaker Hulpfonds is nu: NL94 TRIO 0338 4113 64. tnv. Quaker Hulpfonds, Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers te Den Haag.

Correctie

In De Vriendenkring van januari stond in het artikel 'Oecumene en ons bestaansrecht' een nogal storende fout op blz. 30. Daar staat dat Kees Nieuwerth 'secretaris van de Raad' (van Kerken) zou zijn. Maar dat is uiteraard Klaas van der Kamp. Kees werd verkozen tot vicevoorzitter.

Van de redactie

In deze Vriendenkring drie artikelen die geschreven werden over of vanuit de Quakerretraite. Het was een verfrissende en verdiepende ervaring om met bijna twintig Quakers bij elkaar te zijn in de abdij bij de monniken. Ik hoop dat het lezen over de inspiratie vanuit de retraite de lezers ertoe kan stimuleren om de verticale dimensie in hun leven meer aandacht te geven. Onze stille bijeenkomsten bieden hiervoor een prachtige gelegenheid. Daar vindt de broodnodige inspiratie om te verdiepen, te vergeven en te helen. Dat kunnen we in ons persoonlijke leven en in onze samenleving zo goed gebruiken!

De verklaring van de Britse Quakers is een mooi voorbeeld van hoe we op de huidige polariserende buitenwereld kunnen reageren. Vrede maken betekent ook opkomen voor de mensen en groepen die gemarginaliseerd worden of tegen elkaar opgezet worden vanwege hun afkomst, religie of cultuur. We leren telkens weer dat we wel protesteren tegen onrecht, maar dat degenen die onrecht veroorzaken ook dat van God in zich hebben en dat we hen aanspreken hierop. Bovendien leren we juist in de stilte ook onze eigen donkere kanten kennen, zodat we beseffen hoe makkelijk we zelf tot het veroorzaken van onrecht in staat zijn en er vaak niet bewust van zijn hoeveel we aan de ongelijkheid en polarisatie bijdragen. Het is een volstrekt verkeerde ontwikkeling dat er weer een sterke toename in de bewapening wordt gestart. Het stuk van Stop de Wapenhandel en het stuk van Kees Nieuwerth geven hier een goed inzicht in. Het echte gevoel van veiligheid zit in onszelf. Als we in sterk contact staan met de grond van ons bestaan, met dat van God in ons, kan dat voor ons een sterk anker zijn om tegen de stroom in op te komen voor ontwapening en verbondenheid met mensen die vluchten voor de gevolgen van de wapenhandel.

De spreuk van James Naylor (1660), een van de eerste Quakers, is juist nu zo actueel:

"There is a spirit I feel that delights to do no evil, nor to revenge any wrong, but delights to endure all things, in hope to enjoy its own in the end. Its hope is to outlive all wrath and contention, and to weary out all . . . cruelty, or whatever is of a nature contrary to itself."

(Er is een geestkracht die ik voel, die zich verheugt om geen kwaad te doen, noch om wraak te nemen op het verkeerde, maar die zich verheugt om alle dingen te verdragen, in de hoop om ons ten slotte over deze geestkracht te verheugen. De hoop van deze geestkracht is om alle woede en strijd te overstijgen, en uit te bannen alle wreedheid, of wat dan ook dat in strijd is met zichzelf.)

Sytse Tjallingii (redacteur)

Beweging

door Henk Ubas:

Ik wacht

Stel me open

In storm en vuur was Hij niet

Wel in het zachte ruisen,

het koele suizen,

een windvlaag,

een ademtocht,

de stilte

Hoe zou ik het noemen?

God als stille kracht, stille liefde

Van leiding naar beweging

Van beweging naar kracht

Van voordat alles er was:

Stille aanwezigheid

Het zachte ruisen

Quakers staan naast slachtoffers van racistisch beleid.

Een verklaring van de 'Meeting for Sufferings' (de landelijke commissie van de Britse Quakers)

Friends House, Londen, 4 februari 2017

"Wij zijn een volk dat die dingen navolgt die zorgen voor vrede, liefde en eenheid"

(Margaret Fell, in haar schrijven aan Charles II in 1660).

Quakers in Groot-Brittannië zien dat deze waarden nu in toenemende mate bedreigd worden in de wereld, niet in het minst door de recente ontwikkelingen in de Verenigde Staten van Amerika.

"Wij veroordelen alle daden van regeringen, die mensen tegen elkaar op zetten; die discriminerend zijn voor mensen vanwege wie ze zijn of waar ze zijn geboren.

Wij verwerpen beleidsmaatregelen die achterdocht en haat vergoelijken; die mensen wegzetten die onze hulp nodig hebben en ervan afhankelijk zijn. We zijn niet hiervoor op aarde gekomen, maar om een volk van God te zijn, om met elkaar in harmonie te leven. Er kan geen vrede zijn zonder gerechtigheid; geen liefde zonder vertrouwen en geen eenheid zonder gelijkheid.

Ons geloof spoort ons aan om de vreemdeling als onze gelijke en vriend te verwelkomen, hen die honger hebben te voeden en hen die dakloos, behoeftig en bang zijn onderdak te geven. Samen met Quakers in de Verenigde Staten en het 'American Friends Service Committee' (de Amerikaanse Quaker Hulporganisatie), staan we naast degenen wier levens zijn verwoest door racistisch, discriminerend beleid en degenen wier geloof gedenigreerd wordt door associatie met een kleine gewelddadige minderheid.

We bidden om de moed en vastberadenheid die nodig zullen zijn als we ons getuigenis van gelijkheid, rechtvaardigheid, vrede, duurzaamheid en waarheid bevestigen. Voor ons is het gebed onlosmakelijk verbonden met actie. De mensheid heeft leiders nodig die integer en gewetensvol zijn, bereid om verantwoording af te leggen aan individuen en instellingen, nationaal en internationaal.

"We bidden voor mensen in machtsposities. Wij doen een beroep op hen om de samenleving te dienen, om samen te werken met allen van goede wil bij het bouwen aan de wereld die wij zoeken, om de grond te bemesten waarin de tere jonge plantjes van vrede, liefde en eenheid kunnen gedijen".

Glimlachen

tekeningen en tekst Erik Dries

Ochtendgloren

Herinnering aan de Quaker retraite van 3-5 februari 2017 in de St' Willibrordabdij te Doetinchem

Willem Furnée

Dienst in de kloosterkerk met de monniken

Het is zaterdagochtend 4 februari, 7 uur. In plaats van mij nog eens om te draaien in mijn warme bed vat ik de moed om op te staan. In een klooster is dat altijd gemakkelijker dan thuis. De klok die de broeders naar de Laudens luidt is daarbij een belangrijke stimulans.

Als ik de grote zaal van het Stiltecentrum Bethlehem inloop zie ik door de raampjes al iets van de majestueuze apotheose die zich buiten aan het voltrekken is. Ik loop naar de buitendeur, doe deze open en wordt geraakt door een landschap van lichtblauwe lucht met een enkele heldere ster, lichttroze, transparante wolken, zwarte, scherp getekende silhouetten van kale bomen tegen de heldere hemel en een lage ochtendnevel. Het landschap roept gevoelens van zachte kracht, tederheid, mysterie en verwachting in mij op.

Ik denk terug aan de gekleurde kaarten van de Gamma die we gisteravond gebruikten om onze lievelingskleuren te selecteren en aan de hand daarvan iets over onszelf te vertellen. Al die gekleurde kaarten vormden

*Kleurenkring met groene papieren blaadjes
tijdens de retraite gemaakt (zie ook voorblad in kleur).*

een baaierd van kleur. Vergeleken bij de fijnzinnig door de natuur gecomponeerde pasteltinten waren ze meedogenloos hard.

Hoe anders is dit liefelijke ochtendgloren dat licht en donker, kleur en grijs in zo'n bijzondere compositie heeft verenigd. Dit tafereel stimuleert mij niet om iets over mijzelf te vertellen, maar om mijzelf te beleven in de verwondering, de warmte, het verlangen naar heelheid die deze aanblik in mij oproept.

Vaker zag ik een zonsopgang maar nooit eerder heb ik woorden kunnen geven aan wat ik zag. Het zal de stille kloostersfeer zijn die mij daartoe nu voor het eerst in staat stelt.

Intussen wordt het lichter. De aarde, die zich eerst nog eens behaaglijk omdraaide onder de donzige lichtgrijze deken die haar bedekt, komt langzaam onder het dek vandaan om zich te kunnen koesteren in de eerste zonnestralen die zich boven de horizon wagen.

Ik moet nu naar binnen om te ontbijten en draai mij met tegenzin om. Dankbaar voor dit schouwspel en deze belevenis die de Bron van Licht mij heeft gegund. Zij die met haar Glans niet alleen de kosmos buiten, maar ook mijn innerlijke kosmos verlicht.

Quaker-retraite

door Mariet van den Oever

Met Frieda rij ik vrijdagmiddag naar de St. Willibrordusabdij bij Doetinchem. Het is voor mij deze keer op het nippertje dat ik mee kan doen, ik was te laat met opgeven en kwam op de wachtlijst, jammer. Twee dagen voor vrijdag kreeg ik een telefoontje: door ziekte viel iemand af en kon ik toch meedoen. Altijd een dubbel gevoel: jammer voor de zieke – fijn voor mij. Hopelijk is zij/hij weer gezond en wel. Na een uurtje rijden stoppen we om half zes bij het bekende houten stevig gesloten hek; hoe ging dat vorig jaar ook weer open? De ‘app’ van Frieda geeft de cijfercode door en rustig rolt de barrière opzij en laat ons binnen. De bagage is snel uit de auto en op de kamer. Het is een warm welkom op een vertrouwde plek. Helemaal wanneer we elkaar weer ontmoeten, bekende en nieuwe gezichten, voelt het als thuishomen. De eerste maaltijd samen verloopt nog in de begroetings sfeer van bijpraten en verder kennismaken. Hierna spreken we af om in de ontmoetingszaal in stilte te zijn en ook de maaltijden in stilte te gebruiken.

’s Avonds komen onze kleuren aan bod. Ieder heeft een voorwerp meegebracht in de kleur waar we ons in het dagelijks leven het meest toe aangetrokken voelen. Het lege midden vult zich met een kleurige verzameling gebruiks- of siervoorwerpen waarmee we ons thuis omringen in de kleuren die ons inspireren. Omdat ik pas kort tevoren wist dat ik bij deze retraite kon zijn had ik niet specifiek over iets nagedacht dat ik zelf mee kon nemen. Een vraag van Frieda of ik iets voor haar in kleur kon printen, bracht me bij mijn verzameling bewaarde schilderijen. Zo kon ik toch nog mijn bijdrage in kleur leveren die ontstaan was als uitdrukking van persoonlijke verhalen.

Hierna gaan we verder met ‘Gesprek uit de Stilte’: ervaren wat kleur doet met ons. Hoe geven we kleur aan ons leven?

Dit onderdeel wordt door Eric ingeleid met wat voorbeelden over interpretatie en gevoelswaarde van kleuren. Vragen als: welke kleur geef je jezelf? welke kleur past bij jou? welke invloed hebben kleuren op je leven? De kleurenkaartjes (van de Gamma) die Eric heeft meegebracht,

Beeld van twee monniken voor het klooster

doen hun werk. In stilte zoeken we een kleur die ons aanspreekt en vervolgens vertellen we wat die voor ons betekent op dit moment. Op de kaartjes staan woorden die soms een aanvulling geven of uitgangspunt zijn voor een persoonlijk verhaal. Voor mij is het een prachtige manier om in contact te komen met de Stilte in mijzelf en elkaar. De kleurenkaartjes van de 'Gamma' doen bijzonder werk. We komen over onze voorkeuren en moeiten te spreken door middel van kleuren die we zelf uitgezocht hebben of die ons toevielen en juist daardoor ons met onszelf confronteren. Mooi om te horen hoe dezelfde kleuren voor ieder van ons een ander - eigen verhaal vertellen! Zelf herinner ik mij dat ik jaren geleden kennismakte met de werking en kleuren van chakra's. De 7 energiecirkels verspreid door ons lichaam, onzichtbaar, en denkbeeldig 'gestapeld' in de kleuren van onder tot boven: rood - aarde-chakra, oranje - buik, geel - de zonnevlecht, groen - hart-chakra, blauw-keel-chakra, paars - het derde oog en wit de kruin-chakra. Ik stelde mij toen en nu nog, een 'kleurentorentje' voor dat ik in mij meedraag, een nogal kinderlijk beeld dat mij inspireert en mijzelf licht en blij doet voelen.

Bovendien ervaar ik juist omdat de kleuren fysiek een plek in mij krijgen een spirituele verbinding tussen aarde en hemel. Zo is er deze avond ook een heel ánder moment waarin twee kleuren die mij volkomen uit mijn evenwicht brengen: een groen/rood kartonnetje, kleuren die met elkaar strijden, óf elkaar aanvullen? Met deze twee schijnbaar tegengestelde kanten moet ik voor mijzelf een balans zien te vinden. Mogen zijn die ik ben. In het Gesprek vanuit de Stilte dat hierna volgt, wordt duidelijk dat verdieping door middel van kleuren veel in ons op kan roepen. Mét een opmerking (hieronder) die wordt gedeeld in de kring door één van ons, brengt dit spel met kleuren mij naar de essentie van ons samenzijn terug naar een diep gevoelde vreugde: 'De aarde zit boordevol hemel en elke struik, hoe gewoon ook, staat in lichterlaaie van God, maar enkel hij die het ziet doet zijn schoenen uit. De rest zit er omheen en plukt bramen.' Dit in mij opnemend, wordt op dat moment het kleurrijke binnenste van de

kleuren en hun betekenis voor het leven, gemaakt door Erik Dries

cirkel die wij vormen voor mij ‘Heilige grond’.

De volgende morgen wordt bij het begin van de maaltijd een gedicht gelezen. De laatste drie regels ervan geven me rust bij de ‘strijdende kleuren’ van gisteravond: ‘Laat mij u niet overschreeuwen, raak mij diep van binnen aan Wijs mij de weg naar waar ik ben’. Ik mag zijn die ik ben. Zijn in de Stilte – Juist de Stilte heeft mij een weg gewezen, door al het innerlijk rumoer en tegenstrijdigheden heen, heel mijn leven lang – ‘Iets van God in mij’.

Hierbij enkele foto's van de retraite (red):

Tai Chi op de Zen zolder van het klooster

Een van de diensten van de monniken die we bijwoonden

Miracle Unfolds

It'll take courage
And it'll take love
it'll take a miracle
to turn this around
And it'll take a change of heart
For peace to abound
And it'll take you and me
Opening our hearts to feel
The truth of who we are and what we found

Align your heart with the heart of the universe
Align your soul with eternal truth
Align your mind with your highest aspiration
For the hope of our future depends on you.

It'll take courage
And it'll take love
It'll take a miracle to turn this around
And it'll take a change of heart
for peace to abound
And it'll take you and me
Opening our eyes to see the truth
of who we are and what we found

Align your heart. Align your soul
Align your mind with the highest aspiration
And witness the miracle unfold
Witness the miracle unfold.

Het zal moed vragen
Er zal liefde nodig zijn
Ja, een wonder mag gebeuren
om de ommekeer mogelijk te maken
Er is een nieuw hart nodig
zodat er vrede kan zijn in overvloed
We zijn allen geroepen
om ons te openen
zodat we kunnen zien wie we echt zijn

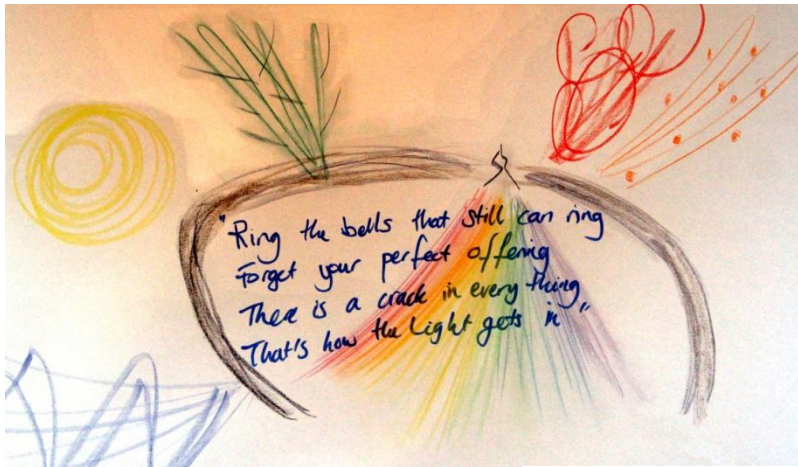
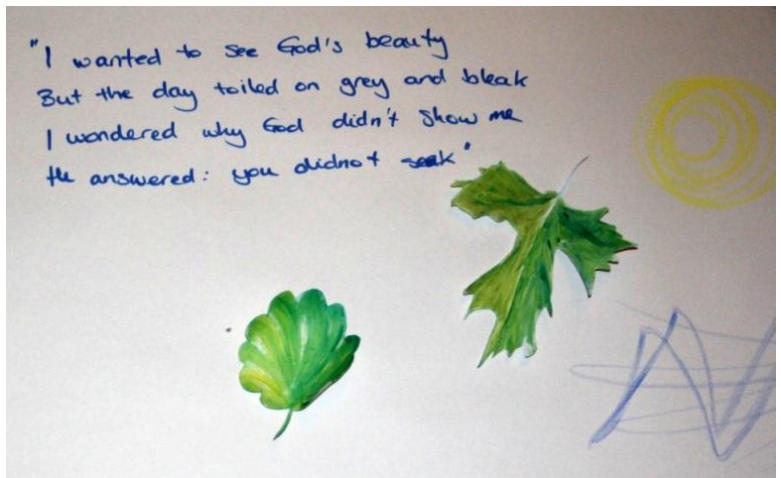
Stem jouw hart af op het hart van het universum
Stem je ziel af op de eeuwige waarheid
Richt je geest op je hoogste "zijn"
want de hoop voor onze toekomst ben jij

Het zal moed vragen en er zal veel liefde nodig zijn
Ja, een wonder mag gebeuren
Om deze ommekeer mogelijk te maken
is een nieuwe kijk nodig
Om vrede te kunnen uitdragen
worden wij allen geïnspireerd
zodat we mogen zien wie we echt zijn
en waartoe we geroepen worden

Open je hart. Open je ziel
Open je geest voor je hoogste "zijn"
en wees getuige van het wonder
dat zal gebeuren...

Tekst en muziek
Susan Kulas - Life Foundation

Op een lange rol papier kon iedereen creatief zijn of haar inspiratie delen

De heiligheid van het niet-weten

door Harvey Gillman over 'Heilig agnosticisme'. *), uit de 'The Friend', 20-1- 2017, vert. Nel Bennema

Bij het ouder worden realiseer ik me dat ik steeds minder weet. Misschien is het een teken van ouderdom dat je begrijpt dat de wereld niet van de ene op de andere dag zal veranderen; dat sprankjes licht de genade zullen zijn die je wordt gegeven, en niet de grote verlichting die alles met elkaar in verband brengt. Je realiseert je ook dat je minder tijd vóór je hebt, en dat dit besef van je eigen sterfelijkheid je bewustzijn van de kleine dingen in het leven verscherpt.

Ik heb het altijd heerlijk gevonden om over ideeën te debatteren. Ik werd verleid door woorden, manifesten en door theologieën, terwijl ik me tegelijkertijd wat afzijdig hield, alsof dit allemaal spelen waren die me hielpen de tijd door te komen, en niet zozeer bronnen van een of andere absolute waarheid. De zoektocht naar volmaakte kennis maakt plaats voor het koesteren van het alledaagse, de “stille processen en kleine kringen”, waarover Rufus Jones schreef.

In sommige kringen vindt men dat het woord “agnost” beter klinkt dan “atheïst”, alsof ook agnosticisme een verwerping zou zijn van alles dat buiten de zekerheden van de rationele geest valt, alsof de rede het enige criterium is voor het vertrouwen op de zekerheden van het bestaan. Ik geef er de voorkeur aan om het woord in zijn semantische betekenis van “niet weten” te gebruiken, of zelfs als “het onvermogen van de menselijke geest om de realiteit te bevatten”. De beperkingen van de rede worden de grond voor het geloof zelf.

Dit “agnosticisme” is heilig omdat het, verre van het uitsluiten van hele gebieden van niet-rationeel gedrag, de mogelijkheid van ontdekking biedt. Ik hoef niet zeker te zijn, ik kan vertrouwen, ik kan reiken naar de wereld in haar overvloed, haar irritante inconsistenties – de wereld en haar bewoners. Heiligheid wordt gekarakteriseerd door gevoelens van ontzag, respect en verering. Vrienden neigen ernaar niet warm te lopen voor het concept van de incarnatie, en toch wordt voor mij het “god-zijn” van dingen belichaamd in materie, de Christus in alle mensen, de Geest in alle leven. En hoe kwetsbaar is dat van God in ons! Hoe roept het ons op om deze kwetsbaarheid te koesteren! Hoe roept het ons op om ervan te getuigen in de details van onze ontmoetingen van iedere dag.

Wij leven in heel donkere tijden. Het afgrijselijk onvoorstelbare wordt steeds meer realiteit in iedere nieuwsuitzending. Ik kan niet de enige Vriend zijn die, ondanks het feit dat hij wordt gestimuleerd het licht in alle dingen te zien, verleid wordt om het op te geven in een wereld van politiek bedrog, dagelijkse bloedbaden en menselijke hebzucht. Als rede of logica de enige bases waren voor actie, dan zou ik misschien wel bezweken zijn. Maar de sprankjes licht, de heilige details van het dagelijks leven, het leven van de verbeelding, het gedeeltelijke, beperkte, aarzende, wisselende bewustzijn van God binnenin en in de wereld om ons heen, roept meer op.

In mijn gebrek aan zekerheid, wat tegelijk ook betekent dat je het moet opgeven alles in eigen hand te willen hebben, - als wetenschap macht betekent - , dan moet de onmogelijkheid om zekerheden te hebben leiden naar een soort kwetsbaarheid. Ik word geroepen om geloof te hebben, vol van geloof in wat ik niet volledig kan begrijpen. Dit geloof is niet irrationeel, maar als een vertrouwen, dat het intellect overstijgt. Het eenzijdige, onzekere, het sprankje licht, het kwetsbare moet de basis zijn van mijn theologie. Geloof is: het grootste risico nemen.

*) wijsgerige theologie, volgens welke het niet mogelijk is iets te weten over God of het wezen der dingen)

Van Vluchten of Vechten naar Vertrouwen en Verbinding

door Marlies Tjallingii, vanuit de Quakermeeting in Bennekom

We komen op zondag 12 februari bijeen om half 11 om eerst een gesprek vanuit de stilte te hebben. Jannie de Jong heeft een tekst bij zich over een Zweedse film 'Turist'.

De vraag die ze daarbij stelt is: 'hoe zouden wij in paniek handelen?' Zijn we dan nog verbonden met God, met het Innerlijk Licht, als de situatie spannend is?

We delen in het gesprek de instinctieve reacties: fight, flight of freeze, in het Nederlands: Vluchten, Vechten of (be)Vriezen.

Tijdens de wijdingssamenkomst na dit gesprek vanuit de stilte, leest Pieter Ketner een gebed voor van Saint Patrick, een Ierse heilige.

De Eeuwige is voor u om u de juiste weg te wijzen.

De Eeuwige is achter u om u in de armen te sluiten, om u te beschermen tegen gevaar.

De Eeuwige is onder u om u op te vangen wanneer u dreigt te vallen.

De Eeuwige is in u om u te troosten wanneer u verdriet hebt.

De Eeuwige omgeeft u als een beschermende muur, wanneer anderen u overvallen.

De Eeuwige is boven u om u te zegenen.

Zo zegene u God, vandaag, morgen en tot in de eeuwen der eeuwen.

Ook komt de vraag op hoe we God als een anker kunnen ervaren waar we ons aan vast kunnen houden.

Dan komt er in mij een vierde V boven. De V van Vertrouwen. Als we steeds meer Vertrouwen op dat van God in ons, zal ons dat helpen op kritieke momenten, waarin we dan kunnen handelen voorbij onze instincten.

Hiervoor heb ik de Stilte nodig, waarin ik de Verbinding met God ervaar. Dat zou ook nog eens de vijfde V kunnen zijn.

Vierde of vijfde V?

Ouder! Wijzer?

Willem Furnée

Wij ouderen zijn niet wijzer dan jongeren en doen er goed aan geconcentreerd naar anderen (jongeren) te luisteren in plaats van hen ongevraagd met onze eigen wijsheid lastig te vallen. Wijsheid is immers niet overdraagbaar maar kan alleen verkregen worden door eigen ervaring.

Wij ouderen hebben, zolang we vitaal zijn, het voorrecht onze tijd te kunnen besteden naar eigen inzicht. Tijd te nemen voor zaken waar behoefte aan is, bijvoorbeeld een luisterend oor. Laten we er daarom naar streven onze mond en onze oren te gebruiken in de verhouding tot hun aantal dat ons gegeven is. Dat betekent dus minstens twee keer zoveel luisteren als spreken.

Als we goed naar de jongeren luisteren en proberen te begrijpen wat hen bezig houdt, krijgen we de kans, en smaken wij het voorrecht, om een glimp op te mogen vangen van een toekomst die wij niet meer mee zullen maken.

Niet ik ben degene die wijsheid verkondigt. Ik ben geroepen wijsheid te leven en kan hoogstens een spreekbuis proberen te zijn voor de wijsheid die mij toevalt. De enige ware wijsheid komt immers van de Eeuwige. Niet ván mensen maar wel dóór mensen.

De echte wijze is naar mijn mening in eerste instantie een goede luisteraar en als wij open staan voor het innerlijk Licht, soms ook leraar. Laten we daarom van elk gesprek een 'worship sharing' maken en alleen spreken waartoe we geroepen worden en niet in de eerste plaats wat we kwijt willen! Dat is toch wat Quakers voorstaan?

Uit ervaring weet ik hoe moeilijk dat is, zeker nu ik ouder wordt en associaties mij geregeld tot te lange monologen verleiden.

*Geschreven tijdens de Quaker retraite in de Willibrord Abdij,
4 februari 2017*

*"If you do anything in your own wills,
then you tempt God; but stand still in that power that brings peace. George Fox, 1624-1691*

*(Als je iets doet vanuit je eigen wil, dan weersta je God,
maar ga staan in die kracht die vrede brengt.)*

Quakers en vluchtelingen, hoe nu verder?

bron website QCEA, door Kate McNally, vertaling Peter van Leeuwen

Het boekje over huidig Quaker werk met vluchtelingen (“Quaker faith in action: Friends’ work in the area of forced migration” december 2016) is nu ook beschikbaar op de QCEA website (QCEA.org). Er staan ondermeer voorbeelden in die Vrienden kunnen inspireren tot soortgelijk werk.

Een van de bevindingen in dit rapport is dat Vrienden graag willen weten hoe verder te gaan met het werken met/voor vluchtelingen. Hoe kunnen Vrienden hun inspanningen coördineren op een nuttige manier voor degenen die het 't meest nodig hebben? Vrienden doen veel dingen voor asielzoekers en vluchtelingen, of die zich nu in detentie bevinden, in kampen of in de lokale gemeenschappen waar ze zich uiteindelijk zullen vestigen. Er is echter zoveel werk aan de winkel, dat het overweldigend kan voelen. Dit artikel richt zich allereerst op de behoeften van vluchtelingen die reeds de vluchtelingenstatus hebben verkregen.

Een manier om dit werk te benaderen is te kijken naar vereisten om goed in lokale gemeenschappen te kunnen integreren. Op dit gebied zijn al Vrienden actief. Inzicht in de integratiebehoeften van vluchtelingen kan Vrienden helpen hun inspanningen beter af te stemmen. Er zijn veel wezenlijke factoren voor de succesvolle integratie, maar laten we ze onderverdelen in vijf categorieën:

Taal: Om in hun nieuwe gemeenschappen te leven, hebben vluchtelingen taalvaardigheden nodig. In veel delen van Europa helpen Vrienden hier al mee.

School: Schoolgaande kinderen leveren een grote bijdrage aan integratie op lange termijn van hun families. Deze kinderen verwerven taal en sociale vaardigheden op school, brengen deze mee naar huis en geven ze zo door aan hun ouders en aan volgende generaties. Op school gesloten vriendschappen vormen waardevolle verbindingen met de samenleving en kunnen kinderen helpen om links naar hun nieuwe wereld te vormen, die

een potentiële "gettovorming" van vluchtelingen kunnen voorkomen. Kindervluchtelingen hebben mogelijk speciale behoeften op het gebied van traumaverwerking en behoeven hulp bij het jongleren binnen de twee culturen die ze thuis en op school vinden. Vrienden kunnen van dienst zijn door samen te werken met lokale scholen om kindervluchtelingen te helpen zich daar thuis te voelen, daar geaccepteerd te worden en pesten te voorkomen. Een "AVP" (alternatieven voor geweld) training zou mogelijk bijzonder behulpzaam kunnen blijken. Op dit moment weten we nog niet van Vrienden die bij dit type opleiding in de scholen betrokken zijn. Laat het ons weten als u dit doet.

Werk: Binnen de context van werk vindt sociale integratie vaak op natuurlijke wijze plaats. Passend werk vinden is echter een uitdaging voor de vluchtelingen. De taal kan een barrière zijn en werkvaardigheden kunnen wat roestig geworden zijn tijdens het lange wachten op status toekenning. De cultuur en manieren van werken op de werkplek zal zeker anders zijn in een nieuw land. Nogmaals, we hebben nog geen meldingen van Vrienden die op dit gebied bezig zijn.

Samenleving: Elke nieuwkomer heeft hulp nodig om de lokale gewoonten te begrijpen, toegang te krijgen tot lokale diensten zoals gezondheidszorg, politie, vuilnis-ophaaldiensten, hoe te winkelen in supermarkten enz. . In veel gebieden bieden Vrienden waardevolle sociale interactie om vluchtelingen te helpen bij het begrijpen van hun lokale gemeenschap. Een groep van Vrienden heeft een gestructureerd programma ontwikkeld genaamd "Hoe te leven in het Verenigd Koninkrijk?", waarin met vluchtelingen belangrijke alledaagse informatie hierover gedeeld wordt.

Op weg naar burgerschap: Om zich deel van de gemeenschap te voelen, is het voor vluchtelingen belangrijk dat ze medeburgers worden. Burgerschap is een duidelijke wederzijdse verplichting voor vluchteling en gastland. Vrienden kunnen dienstbaar zijn door vluchtelingen de eisen van hun gastland te helpen begrijpen en hoe ze die kunnen vervullen.

Poster van Friends' House, San Francisco, USA

Quaker Grensbijeenkomst 2017

Eupen, België 8-10 september

Leven met de ander

We onderzoeken de overeenkomsten en de verschillen

Jubileum: we vieren 60 jaar “Quakers zonder grenzen”

Sprekers:

Janet Kreysa (Duitse Jaarvergadering) en

Pieter Ketner (Nederlandse Jaarvergadering) zullen samen met ons herinneringen ophalen aan hoogtepunten uit de geschiedenis van de grensbijeenkomsten.

George Thurley van EMEYF (= Jonge Vrienden in de sectie van Europa en het Midden-Oosten) zal aan het eind van de avond een worship sharing leiden.

Kunnen we vrienden zijn: met Vrienden wereldwijd?

Spreeker:

Gretchen Castle, algemeen secretaris van FWCC (Friends World Committee for Consultation) zal spreken over haar ervaringen met de vele aspecten van het Quakerisme.

Wat weten we van de Islam?

Wat kunnen wij als Quakers nog leren?

Sprekers:

Phil Gaskell van België en Luxemburg JV zal spreken over vroege contacten van Quakers met de Islam.

Hij zal ook overwegingen met ons delen over hoe Quakers van nu op een evenwichtige manier de Islam en z'n volgelingen kunnen beschouwen.

Hajib El Hajjaji van het Centre Collective contre Islamophobie Centrum tegen Islamofobie in België (ccipctib.be) zal spreken over zijn ervaringen als Moslim in het België van de 21ste eeuw.

Lange termijn visie op vredesbeleid vanuit de kerken.

door Kees Nieuwerth, vicevoorzitter van de Raad van Kerken

Lezend in de verkiezingsprogramma's komen veiligheid en vrede volop aan bod. In de meeste wordt gewezen op weer oplopende spanningen tussen 'Oost en West', gesproken wordt zelfs van een 'nieuwe Koude Oorlog'. Vaak wordt noodzakelijk gevonden jaarlijks minstens 500 miljoen meer te investeren in Defensie en soms zelfs deze 500 miljoen in mindering te brengen op ontwikkelings samenwerking.

Ondanks de belofte van de NAVO ten tijde van de hereniging van Duitsland geen westerse troepen te legeren tussen Duitsland en Rusland is recent besloten NAVO-troepen te stationeren in Polen en de Baltische republieken en wordt er een raketschild gebouwd in Polen en Roemenië, het geen door Rusland op haar beurt als bedreigend wordt ervaren. Bovendien bood in de afgelopen decennia de NAVO Centraal- en Oost-Europese staten een lidmaat- of partnerschap aan, waardoor haar invloedssfeer tot ver in Eurazië werd uitgebreid.

Zouden we niet juist opnieuw moeten werken in termen van coöperatie in plaats van confrontatie, aan ontspanning, wederzijdse ontwapening en 'wederzijds verzekerde veiligheid'¹, in plaats van wederzijds verzekerde vernietiging?

Het is nodig een andere veiligheidsarchitectuur te ontwikkelen voor een veel breder gedefinieerde Europese regio. Eén die meer streeft naar verzoening tussen Oost- en West-Europa, onderlinge democratische controle door landen, het volgen van elkaars status in termen van mensenrechten, het ontwikkelen van effectieve verificatie-instrumenten hiertoe en het elkaar wederzijds economisch ondersteunen. *Wederzijdse afhankelijkheid* in plaats van *wederzijdse afschrikking*! Zodoende de vrede bouwend in een steeds groter wordende 'Europese ruimte', een proces dat al in werking werd gezet door bijvoorbeeld de EU, de Raad van Europa en de

¹ Zie het nieuwe boek van Edy Korthals Altes, 'Van Havik tot Vredesduif', Uitg. Aspekt, 2017.

Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa in de tweede helft van de twintigste eeuw en de eerste decade van de eenentwintigste eeuw.

De noodzaak om de oude stereotypen, geassocieerd met de militaire en politieke blokken in Europa, te overstijgen kan aangegrepen worden om tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Rusland te komen, gebaseerd op het eerdere Helsinki Verdrag van 1975. Dit zou zelfs kunnen resulteren in nieuwe vormen van samenwerking naar het voorbeeld van de vroegere Europese Kolen en Staal Gemeenschap uit de '50-er jaren, die destijds hielp om te voorkomen dat die grondstoffen werden gemonopoliseerd en (opnieuw) ingezet als instrument bij een

Malala Yousafzai: De beste manier om terrorisme te bestrijden is investeren in onderwijs. In plaats van wapens te sturen, stuur leraren.

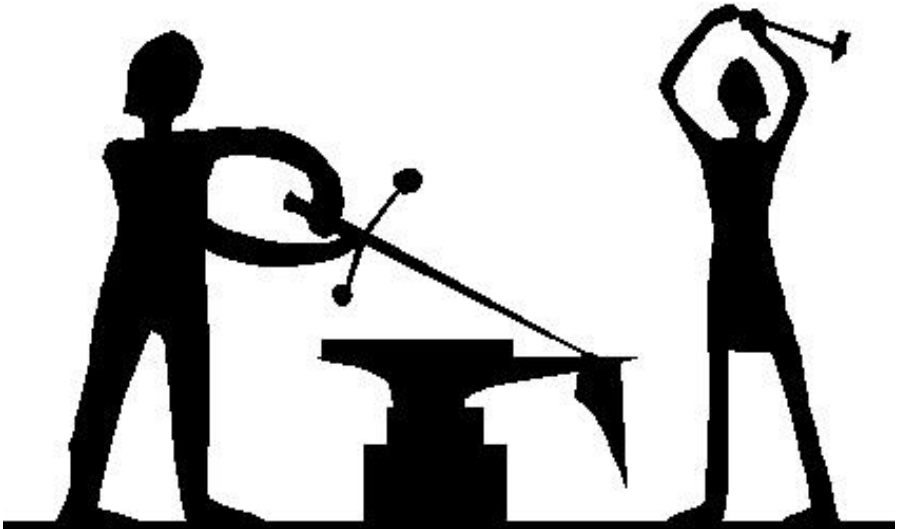
gewapend conflict. Dit kan ons inspireren om tussen Rusland en de EU een *eigentijdse versie* hiervan te scheppen: de Europese Gas en Olie Gemeenschap, lessen trekkend uit herhaalde conflicten over aardgas in de afgelopen jaren. Deze ontwikkeling kan zelfs de weg banen voor Rusland en sommige van haar bondgenoten om lid te worden van een gemoderniseerde en werkelijk Europa-brede EU!

De lange termijn visie van de kerken –in het voetspoor van de Wereldraad van Kerken- pleit dus voor een brede en meer inclusieve benadering van vrede en veiligheid. De Wereldraad van Kerken spreekt in dit verband van het bouwen aan ‘Rechtvaardige Vrede’². Zolang een meerderheid op aarde leeft in volstrekte armoede, lijdt onder klimaatverandering en gewapende conflicten, kortom *niet* veilig is, kunnen ook wij hier onmogelijk *echt* veilig zijn! We moeten dus juist **niet** bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking, maar actief investeren in de ondersteuning van de VN Agenda voor Duurzame Ontwikkeling. Voor de kerken is het een schande –ja zonde- dat er wereldwijd jaarlijks (!!) meer dan 1,7 biljoen dollar uitgegeven wordt aan wapens, wát een onvoorstelbare verspilde ‘opportunity costs’, om in economische termen te spreken! Stel je voor dat dit ingezet zou worden in de wereldwijde strijd tegen armoede, klimaatverandering en voor conflictpreventie en vredesopbouw!

² Zie ‘Rechtvaardige Vrede: Werk voor de Kerk’ op de website van de Raad van Kerken: www.raadvankerken.nl; Zie ook Werken aan Rechtvaardige Vrede, 2015, uitgave Kerk en Vrede.

Om *ware rechtvaardigheid* en *ware vrede* te bouwen moeten we werken aan **'inclusieve veiligheid'** ³. Echte veiligheid kan alleen gebaseerd zijn op democratie, mensenrechten, sociale en economische rechtvaardigheid en duurzame ontwikkeling *wereldwijd*, vereist het respecteren van de rechten van culturele, taalkundige, etnische, gender en religieuze minderheden, evenals de natuurlijke omgeving. Dit omvat het ontwikkelen van humanitaire, democratische en politieke rechten, ontwapening en het ontmantelen van de wapenindustrie en wapenexport. Dit vraagt bovendien om het ontwikkelen van capaciteiten in termen van civiele vredesinterventies, vrede stichten en vredesopbouw

Wat de kerken betreft zouden we op termijn niet alleen de kernwapens – net als bacteriologische en chemische massavernietigingswapens – moeten afschaffen (waarvoor recent zowel het Vaticaan als China pleitten), maar ook de oorlogswapenindustrie EN **oorlog als zodanig!** In internationaal verband zou oorlog en gewapend geweld als oplossing voor politieke conflicten verboden moeten worden. Zij die dan toch een gewapend conflict beginnen worden voor het Internationaal Strafhof - in deze stad van Recht en Vrede -gedaagd. Dat is wat ons betreft op lange termijn het wenkend perspectief!

Zwaarden tot ploegscharen omsmeden

Deze bijdrage van Kees Nieuwerth aan het verkiezingsdebat werd ook al gepubliceerd door het Nederlands Dagblad op 8 februari, blz. 13

³ Zie voor nadere informatie over *inclusieve vrede* de website www.samenvelig.earth

Imam en Rabbijn omhelzen elkaar als hechte vrienden

ingezonden door Gerard van den Dool

Tekst van het spandoek: *Hand in Hand Omdat iedere Rotterdammer het recht heeft in vrijheid en veiligheid zijn geloof te beleven.*

De boekbespreking van Marlies Tjallingii in het vorige nummer van onze Vriendenkring betreffende *Het Boek van Vreugde* over de ontmoeting tussen Zijne Heiligheid de Dalai Lama en Aartsbisschop Desmond Tutu en de schitterende foto van hun innige omhelzing krijgt heel onverwacht een vervolg. Nu met een uitgebreid interview en foto in het Nederlands Dagblad van zaterdag 4 februari j.l. van de omhelzing van rabbijn Lody van de Kamp en imam Marzouk Aulad Abdellah van de Amsterdamse Al-kabir moskee. Marzouk is onder meer docent islamitisch recht en islamitische theologie aan de VU en hoofd van de imamopleiding.

'k Citeer enige saillante details uit het interview. De rabbijn en de imam verwelkomen elkaar als vrienden. En dat zijn ze ook. Na de aanslag op de moskee in Quebec was Van de Kamp de eerste die op de stoep stond van Marzouks moskee. Marzouk – als negenjarige afkomstig uit Marokko – was de eerste die in Nederland de Koran uit zijn hoofd kende.

Is men in de moskee gevoelig voor extremisme?

Marzouk: 'Nee, dat zie ik bij ons niet. Men voelt verwantschap met joden. We hebben een goede geschiedenis met joden, christenen en andersdenkenden. We hebben al in 2008 een rabbijn uitgenodigd om bij ons in de moskee een preek te houden. Ik mocht toen zelf een preek houden in de synagoge. Onlangs hebben we een groep van zes joodse

kinderen en een groep Marokkaanse kinderen bij elkaar gebracht. De kinderen gingen met elkaar spelen in de moskee, de ouders leerden elkaar kennen. Inmiddels zijn we uitgenodigd om met onze kinderen naar de synagoge te komen.’

Menselijk schild van o.a. christenen en joden om de Essalam mosque in Rotterdam.

Als moslims teruggaan naar hun wortels, kan dat leiden tot radicalisering?

Marzouk: ‘Juist los van de religieuze wortels kunnen mensen in de handen van extremisten vallen. Extremisten misbruiken Koranverzen door ze op een onjuiste manier te vertalen. Daar ligt het probleem. Terug naar de religie biedt juist bescherming, omdat religie alle normen en waarden bevat die nodig zijn om goed met de naaste te leven.’

Er zijn genoeg christenen die in de islam een groot gevaar zien.

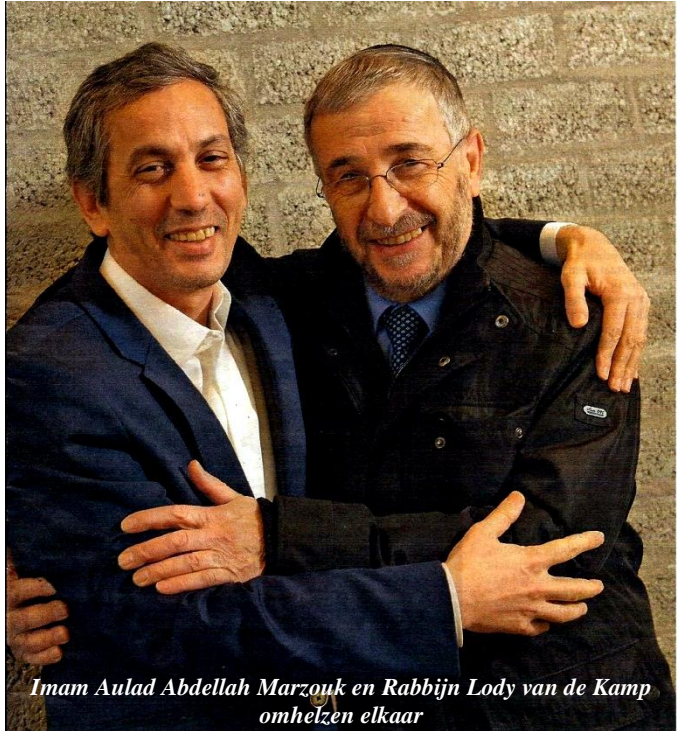
Van de Kamp: ‘Als dat geluid klinkt, zeg ik: wacht even! Wat u nu zegt over de islam, dat zei u vroeger over de joden. Ik werd als jood ook als een gevaar voor de samenleving gezien. Op een gegeven moment kom je daar overheen. Ik pas er voor om een soort knuffeljood te zijn, die wordt misbruikt voor het aanjagen van moslimhaat. Alsof wij als joden en christenen met elkaar verbonden zijn, en moslims niet met ons. Telkens als er na een geweldsincident jegens joden veel aandacht is van de Christen Unie voor een joodse school, vraag ik me af: wat bedoel je nou eigenlijk? Probeer je ons en de moslims uit elkaar te spelen?’

Wat vindt u van alle aandacht van christelijke partijen voor Israël?

Van de Kamp: 'De aandacht van sommige christenen voor de Joodse staat verbaast me. Israël is een seculiere staat. Een minderheid van vijftien procent is religieus. En dan zijn er christenen in Nederland die alles heilig verklaren wat zo'n staat doet, met die nederzettingen bijvoorbeeld. Iemand zei eens: "Zelfs de sinaasappeltjes uit Israël zijn voor die mensen heilig..."'

Mijnheer Marzouk, is het ook uw ervaring dat joden en moslims soms door christenen tegen elkaar worden uitgespeeld?

Marzouk: 'Nee, ik ben zeer optimistisch. We hebben een goede band met joden, maar ook met christenen. Onze predikers komen bij elkaar over de vloer, ook om problemen in de samenleving op te lossen. We zijn geen liberale, maar gewoon een redelijk standaard-islamitische moskee. Er zijn steeds meer moskeeën die een voorbeeld aan ons nemen.'

Imam Aulad Abdellah Marzouk en Rabbijn Lody van de Kamp omhelzen elkaar

Gisteren - 3 februari - vormden inwoners van Rotterdam, waaronder christenen, tijdens het vrijdagmiddaggebed een menselijke keten rondom de plaatselijke Essalam-moskee. Een mooi gebaar?

Marzouk: 'Dat vind ik echt mooi. Het is een signaal naar de samenleving: jullie kunnen ons nooit uit elkaar drijven. Zoiets gebeurt overigens ook wel in de Arabische wereld wanneer een kerk wordt aangevallen. Moslims gaan de kerk dan helpen. We leven in 2017. We moeten elkaar spreken en helpen, zodat we samen een factor van stabiliteit in de samenleving kunnen zijn.'

Quakers in Nederland te klein?

door Frits ter Kuile, www.noelhuis.nl

Ik wil aan jullie iets voorleggen en jullie te bedanken voor het december nummer van de Vriendenkring dat vorige week na een rondgang in de gemeenschap van het Noelhuis bij mij landde. Ik was erg blij dat Socrates er in mee ademde. Zo was ik ook erg blij met Jan Luyken in het januari nummer, dat weken eerder op mijn schoot landde. Dank voor de 'moral boost' die de Vriendenkring is!

In het december nummer van de Vriendenkring deelt Wim Nusselder zijn gedachten rond 'oecumene en ons bestaansrecht'. Ik hoor zijn pleidooi om niet meer als Quakers te handelen, maar als christenen of zelfs als

'religies en levensbeschouwingen'. Hoewel die 'ons' formeel geen betrekking op mij heeft, resoneert het Quaker-zijn in mijn hart en daarom waag ik het om er onderstaand perspectief naast te plaatsen. Naast, want het een hoeft het ander niet uit te sluiten.

Franciscaanse broeders in Megen

Af en toe mag ik onderduiken bij de Franciscanen in Megen.

Aan het begin van de 19de eeuw waren die in Nederland bijna uitgestorven. Drie en later twee steeds ouder wordende broeders lieten nog in Megen het licht van Christus met het charisma van Franciscus in de wereld schijnen. Na een grote opleving waarvan die broeders zelfs in hun stoutste dromen niet hadden kunnen dromen en waarin de Nederlandse Franciscanen ontelbaar veel broeders over heel de wereld uitzonden, zijn ze nu weer terug bij een handjevol broeders.

Ik voel mij senang bij de Catholic Worker beweging, een piepklein beweginkje dat tracht op haar eigen wijze, zoals Christus het aan Dorothy Day en Peter Maurin ingaf, Gods licht in de wereld te laten schijnen. In Nederland zijn we een handje vol, nee, beter gezegd, een paar korrels zout op de vinger Gods. Die 89 leden van het Genootschap, dat klinkt voor ons al als een klein schepje zout in Gods hand. Ook wij trekken graag op met geestverwanten, maar ik zou het betreuren als wij Gods licht niet langer door de unieke prisma's van Franciscus, George Fox en Dorothy Day in de wereld zouden laten schijnen. Ik geloof dat dat onze roeping is.

'Vrede en alle Goeds'

Wanneer rechtshandhaving een misdaad is.

door Amos Gvirtz, vertaling Nel Bennema

Dit is geen provocatie, hoewel het me in een gevaarlijke situatie kan plaatsen als ik zou zeggen dat in bepaalde gevallen rechtshandhaving een misdaad is, maar ik vind deze discussie belangrijk.

In de geschiedenis zijn er situaties geweest, waarin de handhaving van bepaalde wetten een misdaad op zich was: de wetten in Neurenberg tegen de Joden in Duitsland, de apartheidswetten in Zuid Afrika, en de racistische wetten in het Zuiden van de VS. Al deze wetten troffen mensen omdat zij behoorden tot een bepaalde groep, en niet vanwege hun daden. De getroffen groepen konden niets doen om hun lot te ontlopen.

Hier in Israel zijn de zaken wat meer gecompliceerd. Ik ben al jaren actief ben op het gebied van mensenrechten en in het bijzonder het recht op huisvesting in Israel en in de bezette gebieden. Ik werd telkens geconfronteerd met de bewering dat het vernietigen van huizen rechtmatig is. Inderdaad kan een moderne staat niet bestaan zonder wetten over planning en bouwconstructies. In tegenstelling tot het strafrecht, dat rechtsgeldigheid geeft aan morele waarden (geen diefstal, geen doodslag), hebben deze wetten op zichzelf geen morele betekenis. Het gaat hier alleen over planning betreffende de bouw. Het is belangrijk dat juist deze wetten het politici en ambtenaren mogelijk maken om te bepalen wat wettig is en wat niet.

Met bulldozers worden de huizen van de bedoeïenen vernield.

De regering van Israël heeft besloten om de dorpen van de Bedoeïenen, zoals het dorp Al Araqeeb (zie hieronder), die zelfs vóór de oprichting van de Staat al bestonden in de Sayag zone (het Zuiden van de Westbank), niet te erkennen. Dezelfde regering die Bedoeïenenstammen van hun land verplaatste naar de Sayag zone, heeft nagelaten de dorpen die zij heeft gesticht te legaliseren en te erkennen. De Israëliische regering besloot dat het meeste land in de Sayag uitsluitend geschikt was voor bouwland en heeft daardoor iedere Bedoeïen, die van zijn recht gebruik wilde maken om een huis in zijn dorp te bouwen, hiermee gecriminaliseerd!

Achter deze feiten ligt beleid verborgen. Opgemerkt moet worden, dat de Israëliische regeringen tot 1959 is doorgegaan met het verdrijven van Bedoeïenen uit de Staat. Naast deze uitzettingen hebben zij de resterende Bedoeïenen geconcentreerd binnen de Sayag zone en hun land gestolen. Sinds de zestiger jaren kregen de Bedoeïenen huisvesting toegewezen in dorpen die door de regering zijn gebouwd. Met andere woorden, zij zijn burgers waarin de Israëliische regeringen consequent niet geïnteresseerd zijn (evenmin als in alle Palestijnse burgers in de Staat). Sinds zij niet

langer kunnen worden uitgezet, probeert de Staat hun leefruimte zoveel mogelijk te beperken, terwijl zij hen daarbij van bijna al hun land berooft. Dit is een nationalistisch-racistisch beleid dat mensen alleen treft omdat zij Palestijnse Arabie-

Overblijfsel van de vernieling van het dorp Al Araqeeb

ren zijn die geboren zijn in de Joodse Staat. Natuurlijk mag de officiële establishment zulke zaken niet expliciet uitspreken, en daarom is er een valse weergave van de rechtshandhaving gecreëerd. Tenslotte kan je mensen niet zonder reden uitzetten uit hun huizen en dorpen. Dus plant de regering bossen en voor dat doel gebruikt zij de rechtshandhaving voor dorpen die zij willen ontruimen. Dit gebeurde in Tawayel Abu Jarawal, dat ligt bij het dorp Laqia en dat nu wordt vervangen door een bos van het Joods Nationaal Fonds dat op zijn ruïnes wordt geplant. Zo is Al Arakib al meer dan 100 keer vernietigd omdat de Staat het planten van het Ambassadeurs Bos op zijn ruïnes “moest” afmaken. Zo heeft de overheid bepaald om het Joodse Hiran te bouwen precies op de plaats van het Bedoeïendorp Umm Al Hiran.

Zo worden er in de bezette gebieden ook huizen gesloopt om Palestijnen te dwingen hun huizen te verlaten, of de uitbreiding van hun gebied te beperken. Aan Israëlische politiemensen binnen Israel en aan soldaten in de bezette gebieden wordt verteld dat zij de wet handhaven. Hun wordt niet verteld dat een dergelijke wetshandhaving wordt uitgevoerd in opdracht van een beleid waarover niet openlijk mag worden gediscussieerd. De politieke partij “Kach”, van Rabbijn Kahane, werd verboden omdat zij openlijk en luid verklaarde wat zij wilde doen en wat niet gezegd mocht worden in de praktijk bracht. De politieke partij “Moledet” werd in diskrediet gebracht om dezelfde reden. Maar onder het leiderschap van een gepensioneerde legergeneraal kon zij echter niet worden verboden. Indien enig ander land in de wereld zou durven doen tegen Joden, wat Israël haar eigen Bedoeïenen burgers aandoet (en haar andere Palestijnse burgers) of de Palestijnen die onder de bezetting leven, dan zouden we de rechtshandhaving in dat land anti-Semitisch

noemen. Wanneer er een juridische situatie is geschapen waardoor burgers hun mensenrecht op onderdak niet kunnen realiseren, omdat zij Palestijnse Arabieren zijn die onder Israëlisch bestuur zijn geboren, dan is de handhaving van de planning en bouw wetten crimineel.

Een jongen vindt zijn kapotte fiets na het vernielen van zijn ouderlijk huis.

De hutbewoners.

door Amos Gvirtz. vertaling Nel Bennema

Eerder deze week kwam de politie terug in het Bedoeïenen dorp Al Arakib, ten noordoosten van Bersheba, om dit voor de vijfde opeenvolgende keer in twee maanden te vernietigen. Later deze week zwierven politie eenheden over de hele Negev uit, vergezeld van zware bulldozers, en bezochten dozijnen dorpen die vele kilometers van elkaar lagen, om hier en daar een huis te slopen. Er was geen duidelijke reden waarom het ene huis werd vernietigd en zijn buurman werd gespaard, tenzij het de bedoeling was om zoveel mogelijk mensen te intimideren in alle “niet erkende”dorpen.

De Bedoeïenen bewoners gaven niet op. Ze begonnen onmiddellijk hun huizen weer op te bouwen, Vrijwilligers uit het hele land kwamen naar Al-Arakib om bij de wederopbouw te helpen, voor de zesde keer. Maar in het dorp worden nu houten huizen gebouwd, die ook gemakkelijk weer herbouwd kunnen worden na de volgende verwoesting.

Het heeft geen zin om geld en moeite te besteden aan het bouwen van echte, solide huizen, die alleen maar binnen een week of een maand het slachtoffer zouden worden van de bulldozers. Dergelijke huizen zijn een luxe, bedoeld voor de bewoners van Tel Aviv of Bersheba; niet voor de derde- of vierde klasse burgers die verspreid over de Negev wonen.

Wikipedia:

Al-Araqueeb (*Arabisch*: قرية العراقيب *Qarya al-‘Arāqīb*,^[1] *Hebreeuw*s: אל-עראקיב) is een niet erkend dorp van de Al-Turi *Bedouine* stam, 8 km ten noorden van *Beersheba* vernield en weer opgebouwd 100 keer..

Bedoeïenen demonstreren tegen het vernielen van hun huizen

Nog meer wapens voor Europa?

van de website van www.stopwapenhandel.org

Stop Wapenhandel is een kleine, onafhankelijke organisatie die onderzoek doet en actie voert tegen wapenexport en wapenindustrie. We informeren publiek, media en politiek en protesteren tegen wapenexport naar arme landen, ondemocratische regimes en landen in conflictgebieden. Maar ook tegen financiering van de wapenindustrie door overheid, banken en pensioenfondsen. Jaarlijks geven we wereld-

Militaire uitgaven 2015

in \$ miljard (bron SIPRI)

wijd 1700 miljard dollar (1,7 biljoen) aan wapens uit. Stel je voor dat dit ingezet wordt in de strijd tegen armoede, klimaatverandering en conflictpreventie.

Opplopende spanningen tussen het Westen en Rusland en angst voor terroristische aanslagen hebben de afgelopen jaren de lobby voor meer wapens de wind in de rug gegeven. Daar komt nu bij, dat Trump zegt niet langer te willen betalen aan Europese defensie omdat de Europeanen veel te weinig aan hun krijgsmachten zouden uitgeven. Maar de totale militaire uitgaven van alle Europese landen samen (\$241 miljard) zijn nu al veel hoger dan die van Rusland (\$66 miljard). Het defensiebudget van de EU-landen samen is het op één na hoogste ter wereld, na de Verenigde Staten. Meer wapens maken Europa niet veiliger.

Wapenaankopen onttrekken geld aan uitgaven voor bijvoorbeeld onderwijs, conflictpreventie en duurzame ontwikkeling. Zaken die wel bijdragen aan

De twee kunstenaars Enca Caen en Piet Wittevrongel leggen een knoop in de loop van de Leopardtank in Maldegem.

een vreedzamer en veiliger wereld. Bovendien gebruiken Europese landen hun wapens de afgelopen decennia vooral voor militaire interventies. Vaak met rampzalige gevolgen, denk aan de bombardementen op Libië, die het land verder in een burgeroorlog stortte. Voor de rest van de wereld betekent meer Europese bewapening vooral een grotere dreiging.

Op 15, 16 en 17 februari kwamen wapenindustrie en Europese krijgsmachten bijeen in Amsterdam om te praten over bewapening, wapenexportbeleid en nieuwe EU-financiering voor militair onderzoek. Ze noemen het 'European Defence Procurement'. Het was een bijeenkomst waar de wapenindustrie en krijgsmachten hun banden verder aanhaalden. De bijeenkomst is een 'feestje van de wapenlobby'. 'angst voor aanslagen in Europa, de verkiezing van Trump en oplopende spanningen tussen Rusland en het Westen hebben de wapenhandel wind in de rug hebben gegeven'.

Landen staan onder druk om hun militaire budgetten te verhogen. Ook de Europese Unie heeft grootse plannen. De komende jaren gaan er miljoenen naar wapenonderzoek, vanaf 2021 moet er een half miljard per jaar beschikbaar komen. Daarnaast moet er een EU Defensiecapaciteitsfonds komen met een budget van maar liefst 5 miljard euro per jaar.

Op de 'European Defence procurement'-bijeenkomst in Amsterdam komen sprekers van de NAVO, van de European External Action Service, van de wapenindustrie en veel aankoopverantwoordelijken van EU- en NAVO-krijgsmachten. De bijeenkomst wordt ondersteund door de NIDV, de koepelorganisatie van de Nederlandse wapenindustrie, en door UkrOboronProm, de Oekraïense koepel van wapenindustrie. Een prominente plek voor deze organisatie op een NAVO- en EU bewapeningsbijeenkomst is niet bepaald een vertrouwenwekkende stap richting Rusland. Stop Wapenhandel organiseerde een picketline bij de European Defence Procurement bijeenkomst, op het moment dat de deelnemers aankwamen.

Krijg de klere!

Doopsgezind vredeswerk Conferentie

11-12 maart 2017, Buitengoed Fredeshiem, Steenwijk

Kleding: je trekt het elke dag aan, het is mooi/ lelijk, functioneel, een communicatiemiddel en iets wat je regelmatig (tot je plezier of ergernis) aanschaft. Maar voordat de kleding in jouw kast terecht is gekomen, is daar al heel wat aan vooraf gegaan. Als we over kleding praten en lezen, gaat het vaak over hoe het eruit ziet. Op deze voorjaarsconferentie willen we eens kijken naar de verborgen kanten van kleding: waar wordt het van gemaakt, onder welke omstandigheden, door welke mensen en met welke impact op mens en milieu? We worden aan het denken gezet door sprekers van Oikos en gaan in gesprek bij verschillende workshops. Verder gaan we op allerlei manieren creatief experimenteren met kleding: je kan je eigen kleding ontwerpen, er is een Repaircafé waar je kleding kan (la-ten) verstellen/repareren/ pimpen, en we organiseren een Kledingruil XXL. Neem dus ook vooral je eigen kleding mee waar je op bent uitgekoken en die je graag een ander gunt.

Aanmelden voor de conferentie kan via de site www.dgwereldwerk.nl. Jongeren (16-30 jaar) kunnen zich aanmelden via jdvg@doopsgezind.nl.

Contact en meer informatie via doopsgezindwereldwerk@gmail.com.

Onze namen staan geschreven

ingezonden door Gerard van den Dool

Ik zong dit fraaie gedicht bij de begrafenis van 'n goede vriend. 't Is overigens geen begrafenislied in enge zin.

*Onze namen staan geschreven
in de holte van uw hand
als een teken dat ons leven
in U, Heer, is ingeplant.
Steeds als Gij uw handen opent
zien uw ogen ons weer aan
en gedenkt Gij uw belofte:
een volkomen nieuw bestaan.*

*Laat ons in de stilte groeien
totdat op de jongste dag
onze namen openbloeien
op uw goddelijk gezag.
Dan gebeurt wat wij nu dromen
dat wij in uw louter licht
nader tot U mogen komen
aangezicht tot aangezicht.*

(Bron: liederenbundel F.Troost: Zingend Gezegend 8.19)

De Pelgrim

door Ds. Harrie Beex geïnspireerd door Openbaringen 21:1-5.

Een pelgrim, op zoek naar de liefde, maakte de tocht naar het Heilig Land. Hij bezocht er alle heilige plaatsen. Hij was zeer voldaan, erg vermoeid, maar niet tevreden. 'Ik dacht', zei hij bij zichzelf, 'in het Heilig land de liefde te vinden.' Maar ook hier is overal ruzie en er wordt gemeen geterroriseerd. In de

heilige plaatsen vechten allerlei christenen en anderen om de gunst van de pelgrims; om het geld. Treurig maar waar' zei de pelgrim. Hij schudde het stof van zijn schoenen en begon aan de lange reis naar huis terug.

Hij kwam in een Turkse stad en zat op een bankje in een klein park, naast een jonge vrouw. 'Weet u misschien' vroeg de pelgrim 'waar de liefde ergens te vinden is?' De jonge vrouw was pas getrouwd en staarde wat dromerig uit haar ogen. Ze keek naar de hoge wolken. 'De liefde' zei ze 'maakt mensen zo licht en onaards dat ze bijna zweven kunnen. Dus moet de liefde daarboven zijn. In de zevende hemel of zo.' En ze slaakte zo'n diepe zalige zucht, dat de pelgrim dacht dat ze werkelijk als een luchtballon zou wegdrijven, de zevende hemel in. De pelgrim mopperde: 'Daar kan ik nooit komen; in de zevende hemel.'

Hij trok daarom maar verder en bereikte een stad in Griekenland. Hij trof er een man die op een stoel voor zijn huis zat en droevig voor zich uit keek.

'Mogelijk weet u' vroeg de pelgrim 'waar de liefde ergens te vinden is. Daar wil ik namelijk naar toe.' Bij die vraag kreeg de wat oudere man tranen in zijn ogen; zijn vrouw was een maand geleden gestorven. 'De liefde is voorbij' zei hij. 'Je komt altijd te laat, want je herkent de liefde pas, wanneer ze verdwenen is. Toen mijn vrouw stierf, waren heel veel mensen lief; nu niemand meer. Nu weet ik waar de liefde was; maar ze ligt onder de grond.' 'De een zegt: in de hemel. De ander: onder de grond' mopperde de pelgrim. 'Ik kan niet naar de hemel en ik wil niet onder de grond.'

Hij trok verder, want opgeven komt in een pelgrim niet op. Hij belandde in een stadje ergens tussen Oostenrijk en Hongarije. Een klein stadje in een dal, waar een bergriviertje doorheen liep. Op de markt trof hij een man druk bezig met marktkramen, al was het al laat in de namiddag.

'Dat doe ik elke avond' zei de man 'en het is hard werken tot in de kleine uurtjes. De markt begint al vroeg in de morgen. Maar wij doen die dingen

hier met plezier.' 'Ik ben eigenlijk op zoek' zei de pelgrim 'naar een stad waar liefde te vinden is. Kunt u me de weg wijzen?' 'Nee' zei de man 'je hebt de weg al gehad' en hij ging verder met het opzetten van de kramen. 'Woont hier liefde?' vroeg de pelgrim na enige tijd. 'Help eerst maar mee' zei de man. En samen werkten ze uur na uur tot alle kramen netjes gereed stonden, met de zeilen er strak overheen gespannen.

De nacht viel; alles was klaar. En de man vertelde. 'Hier zijn geen winkels. Alles wordt op de markt gekocht; de hele omgeving komt hier naar toe. Het is iedere dag groenten-, vis-, vleesmarkt en brood. En elke dag komt daar iets anders bij. De ene keer komen de boeren met hun vee; dan weer de burgers met hun winkelwaar. De koperslager en pottenbakker met hun ketels, potten en pannen. Het is voor iedereen een drukte van belang. De hele week wordt er hard gesjouwd om alles voor de markt klaar te krijgen. Alleen 's zondags, dan rusten wij om God die alles geeft te loven en te danken. En elke dag in het middaguur rusten we ook. Dan is de markt afgelopen, hebben de kooplui hun geld en de kopers hun spullen. Dan zitten de terrasjes vol en wordt er gelachen en gepraat. Dan wist God alle tranen van de ogen, - in dat middaguur.' 'Wat doet God dan?' vroeg de pelgrim. 'Hij wist alle tranen van de ogen' zei de man, 'dat zeggen wij zo'. Iedereen vertelt in dat middaguur zijn belevenissen: de vrouw die eindelijk een kind verwacht, het paar dat zilveren bruiloft had, de man die een nieuw huis bouwde ... En de anderen luisteren en vragen hoe het gegaan is en wensen geluk. De mensen vertellen ook hun verdriet en vragen wat ze kunnen doen. Ja, zo doen wij dat hier in het middaguur. Daarna moet ik weer aan het werk. De zaak afbreken, de straat schoon vegen en weer opbouwen voor de volgende morgen. De anderen haasten zich naar huis, om weer aan het werk te gaan. Maar in dat middaguur zijn ze allemaal opgemonterd. Die verdriet hadden, omdat ze getroost zijn en de anderen omdat ze getroost hebben. Daarom zeggen we, dat God dan alle tranen van de ogen wist.'

De pelgrim moest er diep over nadenken. 'Ik heb ergens gelezen' zei hij 'dat God in het nieuwe Jeruzalem alle tranen van de ogen zal wissen.' Toen moest de andere man diep nadenken. 'Dat kan Hij nooit alleen af' zei hij toen. 'Er zijn zo ontzettend veel tranen in de hele wereld en ze vloeien zo gemakkelijk uit de ogen als een mens verdriet heeft. Om die allemaal te drogen, - nee, daar heeft God mensen voor.'

De pelgrim zweeg een tijdje, in gedachten verzonken. 'Is dit dan hier het nieuwe Jeruzalem?' vroeg hij. 'Ben ik hier thuis. Is dit het einddoel van mijn pelgrimstocht?'

Hij kreeg geen antwoord, Want de ander was intussen weggegaan. En het stadje lag te blinken in het heldere licht van de maan, alsof het van opgepoetst zilver was.

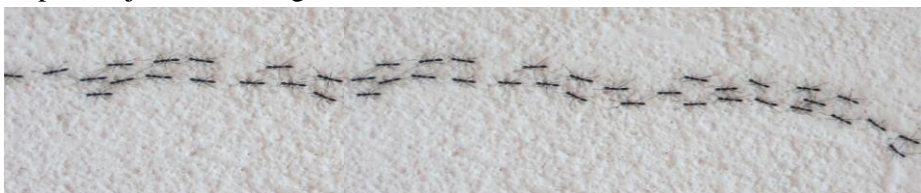
EcoQuaker: Dilemma.

door Marianne van der Zee

Soms is de confrontatie met een dilemma bijzonder onplezierig, zeker als iedere oplossing pijnlijk is.

Twee jaar geleden ergerde ik me aan hordes mieren die me de hele winter binnenshuis gezelschap hielden en over mijn aanrecht en vreemd genoeg ook over de eettafel heen banjerden. Volkomen onduidelijk wat ze deden behalve achter elkaar wandelen en opeens verdwijnen in een hoek waar ik niet bij kon komen. Ze zaten niet in het eten dat in de kast stond, ze liepen netjes overal langs.

Mijn eerste reactie was dat ik dat niet wilde, blijkbaar was ik zo geprogrammeerd dat ik dat vies vond. Volkomen zot want ik vind mieren eigenlijk heel interessante dieren die respect verdienen. Tot mijn schande moet ik bekennen dat ik eerst een stel heb vermoord, toen ik me realiseerde waar ik mee bezig was ben ik begonnen met ze op te vegen met stoffer en blik en ze buiten weer los te laten. Dat was een bezigheid waar behoorlijk veel tijd in ging zitten en ik begon me af te vragen waar mijn ergernis nu vandaan kwam. Aangezien ik daar geen antwoord op vond was mijn conclusie dat ik nu maar eens moest ophouden met die onzin. Ik heb ze dus verder met rust gelaten en tot mijn verbazing was er een week later geen mier meer te bekennen.

De afgelopen tijd werd ik met een echt dilemma geconfronteerd. Ik woon naast een beek, mijn burens hebben allemaal betonnen tuinen. Mijn tuin is zo natuurlijk mogelijk met ook nog een vijver. Het resultaat is dat er geregeld een rat door mijn tuin wandelde, ook nu werd ik weer geconfronteerd met mijn programmering. In eerste instantie zag ik alleen het kopje

en dat zag er zo ontzettend lief uit. Daarna zag ik de staart en het lief werd opeens vervangen door een grote weerzin.

Maandenlang heb ik van alles verzonnen om ze uit mijn tuin te krijgen want ik vind het een beetje hypocriet

om als veganist ratten te vergiften. Het enige waar ik echt last van had was het graven van holen waar ze heel goed in zijn, maar op een gegeven moment begonnen ze ook met pogingen om onder mijn huis te komen. Dat was de limiet en vanmorgen is een specialist geweest die vergif in een doos heeft neergezet.

Het dilemma is dus geen dilemma meer maar eerlijk gezegd voel ik me schuldig en verdrietig en tegelijkertijd opgelucht dat ik een beslissing heb genomen.

Alleen vraag ik me nu af waarom ik me nu schuldig en verdrietig voel. Toen ik hoofdluis had heb ik daar geen seconde last van gehad toen ik een massamoord pleegde op de luizen, ook de teken hoeven niet op mijn medeleven te rekenen en als ik

houtworm krijg in mijn houten huis zal ik ook geen seconde twifelen. Is het omdat ik de rat in de ogen heb gekeken en ze aaibaar zijn (behalve dan de staart)?

Wie het weet mag het zeggen.

Handen en Voetjes die niet meer zo willen.

door Wils 't Hart

We worden allemaal ouder en soms lijkt dat wel in een sneltreinvaart te gaan. Als we om ons heen kijken in onze eigen kring dan kunnen we dat niet ontkennen. Maar wat willen we toch graag alles blijven doen zoals we dat altijd deden. Als het moeilijker gaat wordt het kringetje waarin je meedraait steeds kleiner. Dan is het heel belangrijk dat je toch je contacten houdt. Zelf naar de supermarkt bijvoorbeeld. Het lijkt zo gewoon, maar bedenk eens dat je ondanks je rollator toch best moe wordt van dat lopen door al die gangetjes. Wat fijn dat onze Appie een koffiemachine bedacht heeft, een tafel met stoelen en een dagverse krant. Dat gebeurde bij mij in de buurt. Een doorslaand succes, het werd erg gezellig, het werd een vriendenkring, het werd een dagelijks uitje en het werd ruzie. De klanten gingen klagen, weg tafel, stoel, krant. Alleen de koffie bleef over, maar daar heb je niets aan als je te moe bent.

In dit geval ging ik naar de chef, als je naar de chef vraagt schrikt iedereen en ze rennen zo hard als ze kunnen. Geen tafel meer, zei de chef, teveel gedoe, nergens voor

nodig. Toen ik hem vertelde dat hij ook een uitrustplekje voor ouderen wegbezuinigde werd hij wat milder.

En kijk 3 weken later en dan staat er een bankje.

Het lijkt me een goed plan als we allemaal gaan kijken in de supermarkt in onze buurt en als het er niet is, vragen naar een bankje of een stoel halverwege de looproute.

Supermarkten of liever hun bazen zijn daar best gevoelig voor, vooral als we het allemaal (heel vriendelijk) vragen. Succes! Laat eens horen over jullie ervaringen.

koffiehoekje bij Appie ook voor jongeren

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen, bijeenkomsten

NON

A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Breda/Ulvenhout

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers). Tel.: [06 13700682](tel:0613700682). e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 tnv Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Zwolle.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - Marianne IJspeert.

Quaker Literatuur: Willem Furnée ; Badhuisweg149, 2597JN 's-Gravenhage telefoon: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821 hweening@xs4all.nl
Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 tnv A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Willem Furnée haagsevrienden@Quakers.nu Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. Tel. 070-3600621. Bankre.k: NL48 INGB 0001 8562 21 tnv Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, 0344 606818. mob:0636361350. email: Els@ramaker.me Bankrek: NL67 TRIO 0197 6518 52 ten name van Rel.Gen.derVrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@live.nl

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 tnv N.O.N. MV Rel.Gen. d. Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, johannes.borger@hotmail.com Bankrek. is NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Peter van Leeuwen, Tel.: 0182-611786; vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - De naamstelling is: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam Info: 085-8780821, hweening@xs4all.nl
Antwerpen	geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 <i>email</i> : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Ulvenhout	3 à 4 x per jaar op wisselende plaatsen, 11.30-12.30 uur	Info: Corien van Garderen: 076-8502421 of Hennie Jansen 0492-537991.
Brussel	iedere zondag 11.00	Quakerhouse, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	Iedere zondag: 10.30	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. Elke zondag is er wijdingssamenkomst van 10.30 – 11.30 op de 2e zondag van de maand is er eerst een worship-sharing en daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 op wisselend di/do	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, email: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand in Groningen: 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen, tel. 050-5712624 Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth k.nieuwerth@wxs.nl
Den Haag	iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: Tel. 070-3600621
Wijhe, bij Zwolle	Op de eerste zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden als je komt.

Wijdingssamenkomsten op Afstand

1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu
2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones. Bekendmaking op: Quakerworship.org
3. Quaker Faith and Fellowship: internetforum:

www.Quakerfaithandfellowship.org

